

VALSTS FAKTU LAPA: LATVIJA 2014

EIROPAS MIGRĀCIJAS TĪKLS

1. Ievads

Šī Eiropas migrācijas tīkla (EMT) fakto lapa sniedz pārskatu par galvenajiem jaunumiem migrācijas un starptautiskās aizsardzības politikās Latvijā 2014. gadā, tostarp jaunāko statistiku.

2. Kopējā Eiropas patvēruma sistēma

2014. gadā Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde (PMLP) sadarbībā ar Valsts robežsardzi (VRS) izstrādāja **likumprojektu "Patvēruma likums"**. Tika ierosinātas šādas izmaiņas attiecībā uz patvēruma procedūru:

- ★ precizēti **patvēruma meklētāju aizturēšanas** iemesli;
- ★ PMLP no VRS pārņems **patvēruma meklētāju intervēšanas** funkciju attiecībā uz viņu iesnieguma būtību, savukārt VRS būs atbildīga par informācijas iegūšanu, kas nepieciešama Dublinas regulas piemērošanai, kā arī lai pieņemtu lēmumu par iesnieguma pieņemšanu izskatīšanai;
- ★ tiks ieviesta jauna procedūra, padarot PMLP par atbildīgo lēmumu pieņēmēju institūciju, izskatot starptautiskās aizsardzības iesniegumus, kas iesniegti valsts robežas šķērsošanas vietā vai tranzīta zonā.

2014. gada jūlijā Ministru kabinets pieņēma noteikumus Nr. 356 "Patvēruma meklētāju reģistra noteikumi", kas nodrošina patvēruma meklētāju reģistrāciju un uzskaiti, kā arī iespēju sekot patvēruma procedūras gaitai. 2015. gadā paredzēts, ka VRS uzsāks darbu pie datu ievadīšanas reģistrā. Reģistra dati būs pieejami PMLP un VRS.

Lai atvieglotu statistikas analīzi, tika sākta datu apmaiņa starp Tiesu informācijas sistēmu un Patvēruma meklētāju reģistru.

Pēc grozījumiem "**Imigrācijas likumā**" 2014. gada janvārī, patvēruma meklētāji, kas nav saņēmuši pirmās instances (PMLP) lēmumu attiecībā uz viņu iesniegumu deviņu mēnešu laikā kopš iesnieguma iesniegšanas, un tas nav noticis viņa / viņas vainas dēļ, **ir tiesības uz nodarbinātību** bez ierobežojumiem. Šīs tiesības saglabājas līdz brīdim, kad galīgais lēmums ir stājies spēkā un kļuvis neapstrīdams.

2014. gadā pirmo reizi **pieauga** patvēruma meklētāju skaits, kas kopā ar saviem radniekiem **dzīvo ārpus Rīgas**, kā arī ir radīta iespēja nepilngadīgajiem patvēruma meklētājiem iegūt **vispārējo izglītību** ārpus Rīgas pašvaldības teritorijas.

Ir veikti uzlabojumi attiecībā uz personām, par kurām ir pieņemts izbraukšanas rīkojums. 2014. gadā VRS izstrādāja grozījumus Imigrācijas likumā, lai paredzētu iespēju, ka trešās valsts pilsonis, kuram, veicot **izraidīšanas procedūru, nav piemērota aizturēšana**, un kuram **nav finanšu līdzekļu**, saņemtu minimālās garantijas, piemēram, mājokli, pārtiku, higiēnas un pirmās nepieciešamības preces.

2014. gadā PMLP turpināja savu sadarbību ar **Eiropas Patvēruma atbalsta biroju (EPAB)**. PMLP eksperti piedalījās **darba grupās** par šādām tēmām: procedūras piekļuves kvalitātes matrica, nepilngadīgas personas bez pavadības, ģimenes locekļu izsekošana un statistikas apkopošana, lai nodrošinātu agrīnās brīdināšanas mehānisma darbību. Septiņi darbinieki piedalījās arī EPAB **apmācībās**.

3. Nepilngadīgas personas bez pavadības un citas mazāk aizsargātas grupas

PMLP izstrādāja **likumprojektu "Patvēruma likums"**, kas paredz uzlabot nepilngadīgas personas bez pavadības pārstāvja iecelšanas procedūru, kā arī pārstāvja pienākumus un tiesības.

4. Eiropas legālās migrācijas un integrācijas politika

Tika pārskatīti termiņuzturēšanās atļaujas pieprasīšanas kritēriji. 2015. gada 1. janvārī stājās spēkā "**Grozījumi Imigrācijas likumā**", kas nosaka trešās valsts pilsonim tiesības pieprasīt **termiņuzturēšanās atļauju**, ja persona ir iegādājusies īpašam mērķim noteiktus bezprocentu valsts vērtspapīrus par nominālvērtību 250 000 eiro un iemaksājusi valsts budžetā vēl 25 000 eiro.

Attiecībā uz studentiem un pētniekiem, 2014. gada janvārī Indijā, Čennai pilsētā, atklāja Latvijas Augstākās izglītības centru. Tā uzdevums ir piesaistīt ārvalstu studentus, informējot par studiju un zinātniskās sadarbības iespējām Latvijā.

2014. gadā stājās spēkā divi **starpvaldību līgumi** – ar Gruziju un Tadžikistānas Republiku – par sadarbību izglītībā un zinātnē. Kopš 2014. gada Latvija ir atvieglojusi iebraukšanu zinātniekiem no trešajām valstīm, nepieprasot apliecinājumu par tiesībām uz nodarbinātību, ja uzturēšanās ilgums nepārsniedz 14 dienas.

Pēc Imigrācijas likuma grozījumiem, kuri stājās spēkā 2014. gada 1. janvārī, to trešo valstu pilsoņu, kuri veikuši ieguldījumus komercsabiedrības pamatkapitālā, ģimenes locekļiem **tiesības uz nodarbinātību** piešķir bez ierobežojumiem.

2014. gadā Nodarbinātības valsts aģentūrā (NVA) organizēja dažādus pasākumus bezdarbniekiem trešo valstu pilsoņiem. Tie vērsti uz valodu apmācību un dažādiem atbalsta pasākumiem. Piemēram, pagaidu algoto sabiedrisko darbu un konkurētspējas palielināšanas darbībām.

Attiecībā uz trešo valstu pilsoņu iesaisti, Latviešu valodas aģentūra īstenoja projektu "Atbalsts trešo valstu pilsoņiem pirms ieceļošanas un adaptācijas periodā".

2014. gadā UNHCR pabeidza projektu "Pētījums par bēgļu un personu, kurām piešķirta alternatīvā aizsardzība, integrāciju Latvijā".

2014. gadā Latvija turpināja pilnveidot **Nacionālo vīzu informācijas sistēmu (NVIS)**, izstrādājot jaunu biometrijas datu apstrādes moduli.

Saskaņā ar Vīzu informācijas sistēmas (VIS) ieviešanas grafiku, 2014. gadā VIS tika **ieviesta** ASV, Kanādā un Turcijā. 2015. gadā ir plānots iegūt biometriskos datus, Krievijā, Baltkrievijā un Ukrainā. Lai apstrādātu, lielu skaitu saņemto vīzu pieprasījumu, vai reģionos, kur nav Latvijas pārstāvniecības vai arī nav pieejama vīzu pārstāvība, biometrisko datu iegūšanā plānots iesaistīt arī **ārpakalpojumu sniedzēju**.

2014. gadā Latvija parakstīja desmit **vīzu pārstāvību līgumus**. Līgumi nosaka, ka Polija pārstāv Latviju Angolā, Irāka – Ķīnā, Zviedrija – Nigērijā, Šveice – Ganā, Senegālā, Palestīniešu Teritorijās un Kirgizstānā, savukārt Latvija pārstāv Slovākiju un Šveici Krievijā.

Latvija turpināja veikt darbības saskaņā ar **Pasākumu plānu**, lai koordinētu institūciju darbību saistībā ar iespējamo **patvēruma meklētāju masveida pieplūdumu** no valstīm, kuras skārusi krīze.

5. Nelikumīgā migrācija un atgriešana

2014. gadā Latvija sāka būvēt jaunu robežšķērsošanas punktu ar Krieviju, un plānots, ka tas sāks darboties 2016. gadā. Ar jauno kontroles punktu un vairākiem uzlabojumiem robežkontroles aprīkojumā tiek paredzēts palielināt robežu caurlaidību un to uzraudzību.

Latvija kopā ar Igauniju un Lietuvu īsteno projektu "**Baltijas valstu informācijas apmaiņas mehānisms**", lai nodrošinātu EUROSUR regulas 9. panta prasības. Kā daļa no projekta, lai uzlabotu drošību uz ārējām robežām, ir izstrādāts mehānisms informācijas apmaiņai tuvu reāllaikam.

Attiecībā uz **sadarbību ar trešajām valstīm** Latvija parakstīja līgumus ar Baltkrieviju, Krieviju un Tadžikistānu, lai apmainītos ar pieredzi, organizētu kopīgas operācijas un attīstītu sadarbību starp valstīm. Veicot kopējas robežkontroles operācijas, tika atklātas jaunas tendences migrantu un preču kontrabandā.

Lai uzraudzītu bezvīzu režīmu ietekmi, Latvija izstrādāja **Izraidīto ārzemnieku un ieceļošanas aizliegumu reģistru**. Tiek plānots, ka reģistrs sāks darboties no 2015. gada, un to izmantos PMLP un VRS, lai uzlabotu to darbības efektivitāti nelikumīgās migrācijas apkarošanā jomā.

Latvija arī iecēla trīs **sakaru virsniekus** uz divu gadu periodu, lai pārstāvētu triju Baltijas valstu intereses Baltkrievijas, Krievijas un Gruzijas galvaspilsētās. Saistībā ar **atgriešanu** 2014. gadā tika uzsākts pētījums par Eiropas valstu praksi par piespiedu kārtā izraidāmo personu uzraudzības mehānismiem.

6. Pasākumi cilvēku tirdzniecības novēršanai

Ir grozīts Krimināllikuma 154.²pants, lai papildinātu **cilvēku tirdzniecības definīciju**, pievienojot jaunu elementu - ievainojamības stāvoklis.

2014. gada janvārī ir apstiprinātas "**Cilvēku tirdzniecības novēršanas pamatnostādnes 2014.-2020. gadam**". Dokuments ir izstrādāts, lai palīdzētu attīstīt un izplatīt skaidru un viegli izmantojamu informāciju par cilvēku tirdzniecības upuru tiesībām nodarbinātības un sociālajā jomā, cietušo statusu un migrantu tiesībām.

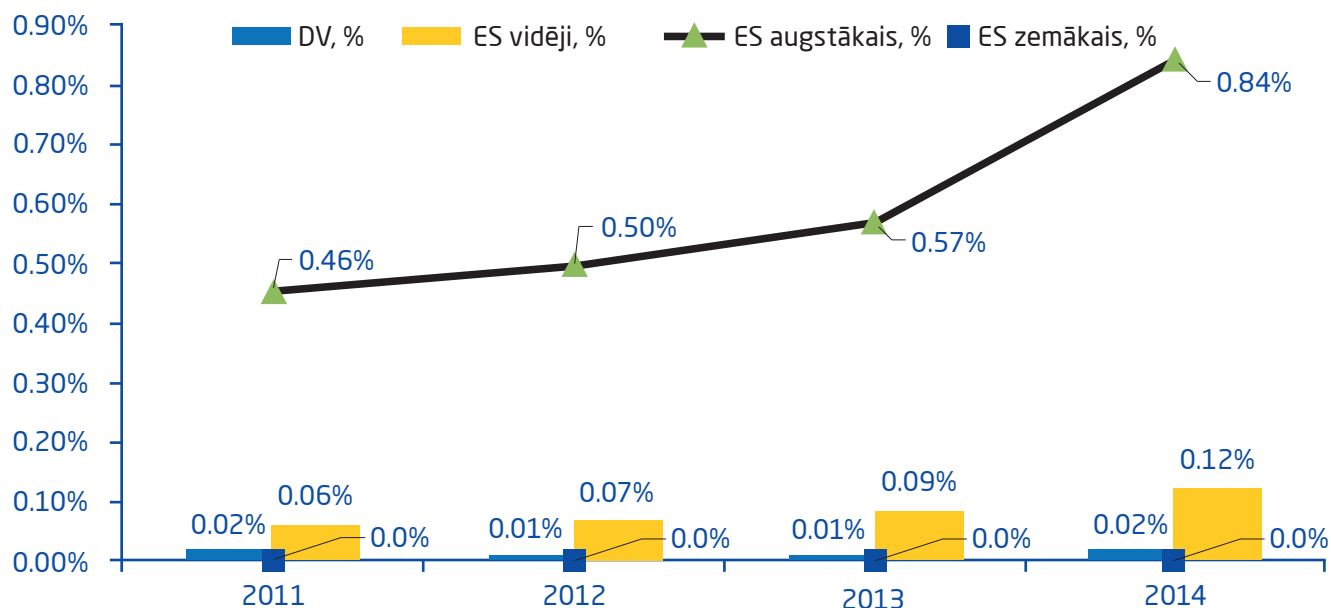
2014. gadā tika organizēti vairāki **projekti** cilvēku tirdzniecības likvidēšanai un novēršanai:

- ★ „Pārdota brīvība 3” – secīgs turpinājums iepriekšējo gadu informatīvajām kampaņām;
- ★ „Multidisciplināras iniciatīvas cilvēku tirdzniecības ierobežošanai” – atbalsta sistēmu paplašināšana cilvēktirdzniecības upuriem, informētības līmeņa paaugstināšana sociālo darbinieku un NVO koalīcijas organizāciju darbinieku vidū; kā arī bērnu un jauniešu izglītošana;
- ★ “Stiprinot pašvaldību lomu darbam cīņā ar cilvēku tirdzniecību Baltijas jūras reģionā” – projekts ilgs līdz 2015. gada oktobrim un iesaistīs desmit Baltijas jūras valstu padomes valstis: (DK, EE, FI, DE, LV, LT, NO, PL, RU un SE).

Statistikas pielikums: Imigrācija un patvērums Latvijā (2011-2014)

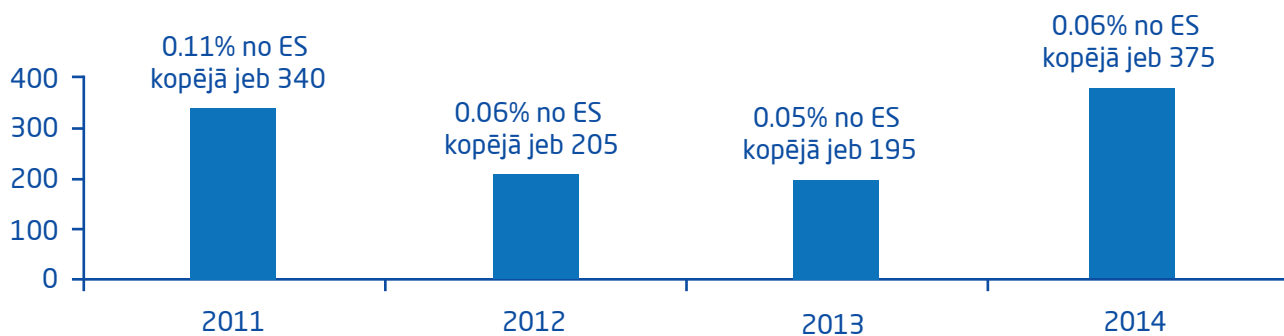
1. KOPĒJĀ EIROPAS PATVĒRUMA SISTĒMĀ

1. attēls: Patvēruma pieteikumu īpatsvars no kopējā iedzīvotāju skaita Latvijā, vidējais ES un ES augstākais un zemākais (2011-2014)

Avots: Eurostat migrācijas statistika (migr_asyappctza), dati iegūti 20/07/2015

2. attēls: Patvēruma pieteikumu skaits un īpatsvars no kopējā pieteikumu skaita ES (2011-2014)

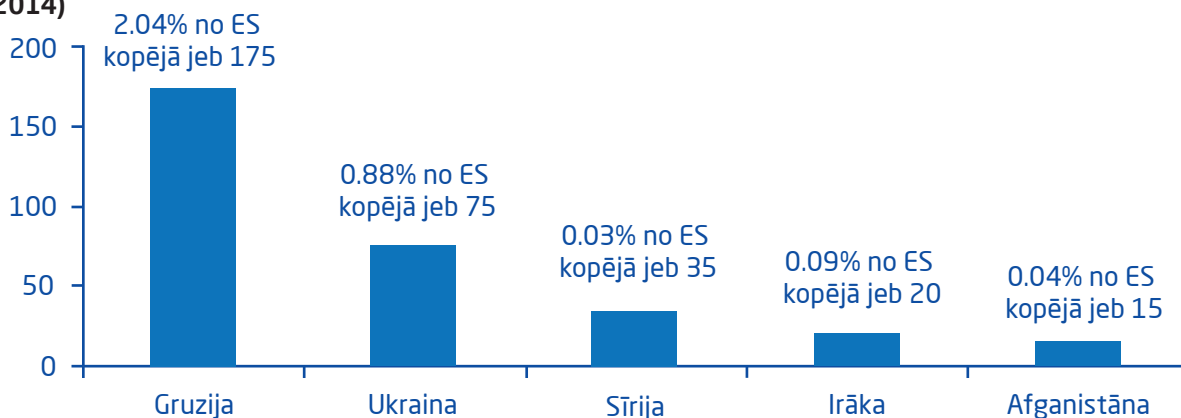
Avots: Eurostat migrācijas statistika (migr_asyappctza), dati iegūti 21/07/2015

1. tabula: Galvenās patvēruma pieteikumu iesniedzēju izcelsmes valstis (2011 - 2014)

2011			2012			2013			2014		
Tautība	Nr.	% no kopējā	Tautība	Nr.	% no kopējā	Tautība	Nr.	% no kopējā	Tautība	Nr.	% no kopējā
Gruzija	175	51%	Gruzija	105	51%	Gruzija	145	74%	Gruzija	175	47%
KDR*	40	12%	KDR	25	12%	Sīrija	15	8%	Ukraina	75	20%
Krievija	20	6%	Sīrija	20	10%	Afganistāna	5	3%	Sīrija	35	9%
						Ēģipte	5	3%			
Irāna, Sīrija	15	4%	Afganistāna	15	7%	Krievija	5	3%	Irāka	20	5%
Kamerūna	10	3%	Krievija	10	5%	Uzbekistāna	5	3%	Afganistāna	15	4%
Libāna	10	3%									

Avots: Eurostat migrācijas statistika (migr_asyappctza), dati iegūti 21/07/2015: *Kongo Demokrātiskā republika

3. attēls: Patvēruma pieteikumu iesniedzēju izcelsmes valstu īpatsvars no ES kopējā par konkrētajām izcelsmes valstīm (2014)

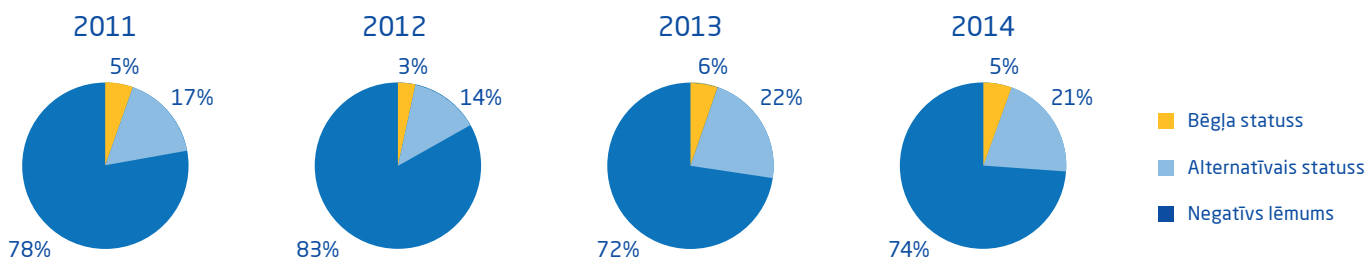
Avots: Eurostat migrācijas statistika (migr_asyappctza), dati iegūti 21/07/2015

2. tabula: Patvēruma pieteikumi - Pirmās instances lēmumu iznākumi (2011-2014)

	Kopējais lēmumu skaits	Pozitīvie lēmumi	No kuriem:		Humāni iemesli	Negatīvie lēmumi
			Bēgļu statuss	Alternatīvā aizsardzība		
2011	90	20	5	15	N/A	70
2012	145	25	5	20	N/A	120
2013	90	25	5	20	N/A	65
2014	95	25	5	20	N/A	70

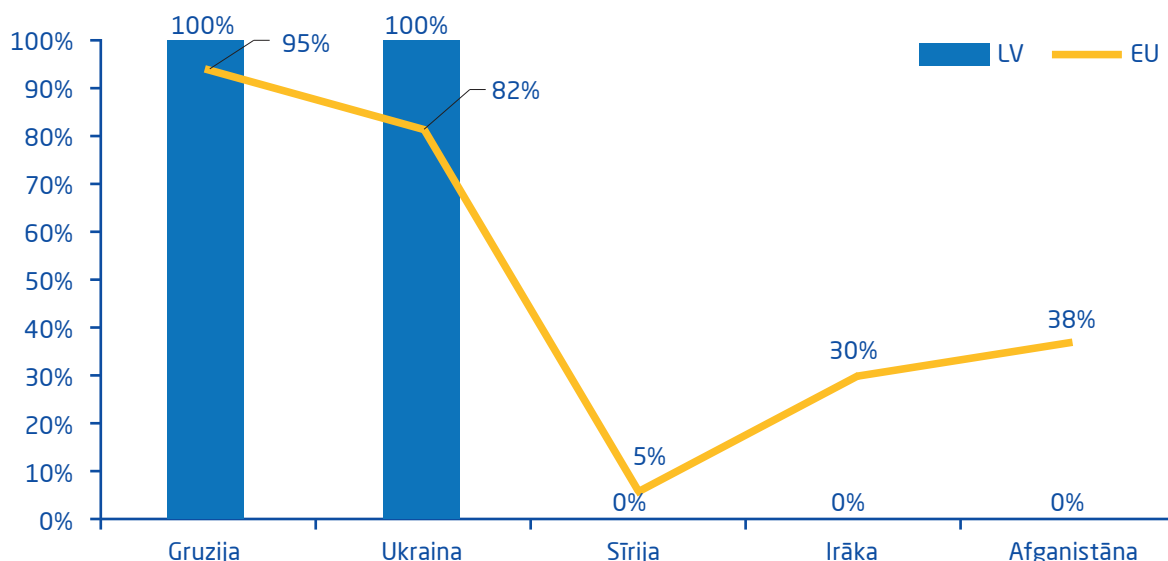
Avots: Eurostat migrācijas statistika (migr_asydcfsta), dati iegūti 22/07/2015

4-7. attēls: Patvēruma pieteikumi - Pirmās instances lēmumu iznākumi (2011-2014)

Avots: Eurostat migrācijas statistika (migr_asydcfsta), dati iegūti 22/07/2015

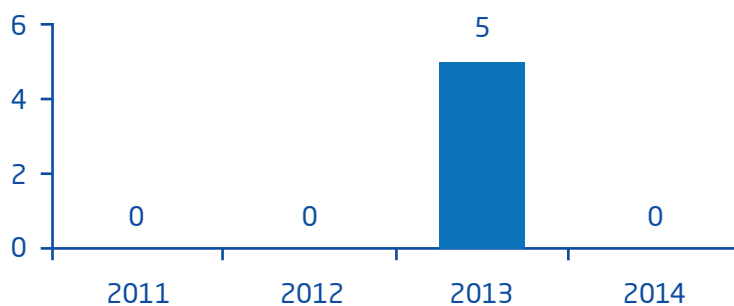
8. attēls: Pirmajā instancē pieņemto negatīvo lēmumu proporcija par piecām patvēruma meklētāju izcelsmes valstīm salīdzinājumā ar ES par attiecīgo izcelsmes valsti (2014)

Avots: Eurostat migrācijas statistika (migr_asydcfsta), dati iegūti 23/07/2015

2. NEPILNGADĪGIE BEZ PAVADĪBAS

10. attēls: Nepilngadīgie bez pavadības, kas prasa patvērumu (2011-2014)

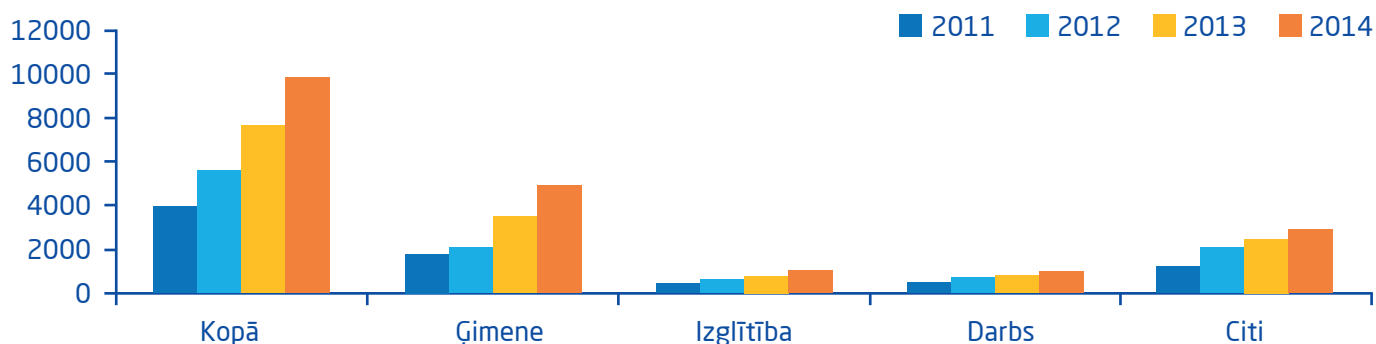
3. tabula: Nepilngadīgie bez pavadības (2011-2014)

	2011	2012	2013	2014
Nepilngadīgie bez pavadības (kopā)	N/A	N/A	N/A	N/A
Nepilngadīgie bez pavadības - patvēruma meklētāji	0	0	5	0

Avots: Eurostat Patvēruma pieteikuma iesniedzēji uzskatīti par nepilngadīgajiem bez pavadības pēc pilsonības, vecuma un dzimuma Gada dati (noapaļoti) [migr_asyunaa], dati iegūti 23/07/2015

3. EIROPAS LEGĀLĀS MIGRĀCIJAS UN INTEGRĀCIJAS POLITIKA

11. attēls: Iemesli uzturēšanās atļauju pirmreizējai izsniegšanai (2011-2014)

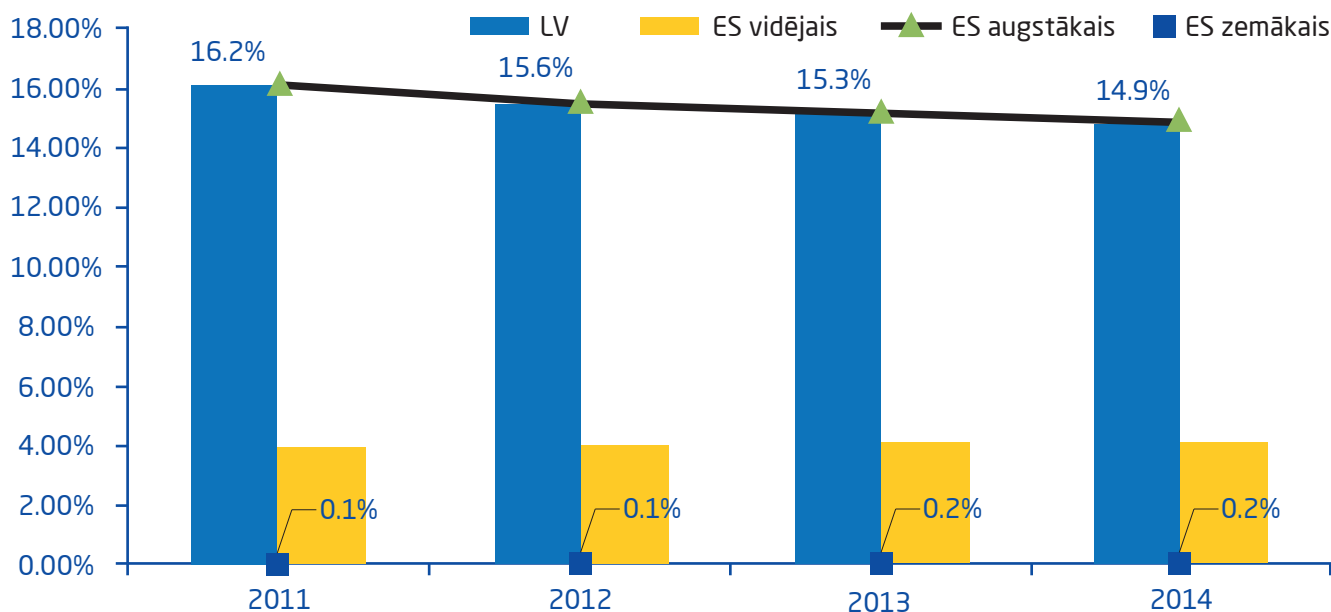
Avots: Eurostat (migr_resfirst), dati iegūti 23/07/2015; 2014 dati iegūti no EMT Imigrācijas un patvēruma ikgadējās politikas ziņojuma 2014, Statistikas pielikuma

4. tabula: Pirmreizēji izsniegtās uzturēšanās atļaujas: galvenās izcelsmes valstis (2011-2014)

2011	2012	2013	2014
1. Krievija - 2,018	1. Krievija - 2,732	1. Krievija - 3,764	1. Krievija - 5,104
2. Ukraina - 466	2. Ukraina - 733	2. Ukraina - 678	2. Ukraina - 1,316
3. Baltkrievija - 255	3. Baltkrievija - 292	3. Uzbekistāna - 477	3. Ķīna - 699
4. Kazahstāna - 158	4. Nepilsoņi - 287	4. Nepilsoņi - 436	4. Uzbekistāna - 657
5. Uzbekistāna - 137	5. Uzbekistāna - 217	5. Ķīna - 416	5. Baltkrievija - 470

Avots: Eurostat migrācijas statistika (migr_resfirst), dati iegūti 23/07/2015; 2014 datus sniedza EMT LV NKP

12. attēls: Trešo valstu pilsoņu iedzīvotāju skaita īpatsvars no kopējā iedzīvotāju skaita Latvijā, ES vidējais, ES augstākais un zemākais (2011-2014)

Avots: Eurostat migrācijas statistika (migr_pop1ctz), dati iegūti 23/07/2015

4. NELIKUMĪGĀ MIGRĀCIJA UN ATGRIEŠANA

5. tabula: Trešo valstu pilsoņu skaits, kuriem atteikta ieceļošana uz ārējām robežām (2011 - 2014)

Trešo valstu pilsoņi:	2011	2012	2013	2014
Atteikta ieceļošana uz ārējām robežām	1,230	1,820	2,050	2,050
Konstatēts, ka uzturas nelegāli	130	205	175	265
Izdots izbraukšanas rīkojums	1,060	2,070	2,080	1,555
Izraidīti saskaņā ar izbraukšanas rīkojumu	1,055	2,065	2,070	1,550

Avots: Eurostat migrācijas statistika (migr_eirfs)(migr_eipre)(migr_eivaid)(migr_eirtn), dati iegūti 24/07/2015

6. tabula: Izraidītie trešo valstu pilsoņi (2011-2014)

	Izraidīti kā daļa no piespiedu izraidīšanas pasākumiem	Atgriezās brīvprātīgi	Atgriezās, izmantojot brīvprātīgas atgriešanas atbalsta programmu
2011	54	1,055	73
2012	54	2,019	89
2013	33	2,047	82
2014*	363	1,580	66

Avots: EMT Valsts Faktu lapa 2013 un * EMT Imigrācijas un patvēruma ikgadējās politikas ziņojums 2014, Statistikas pielikums

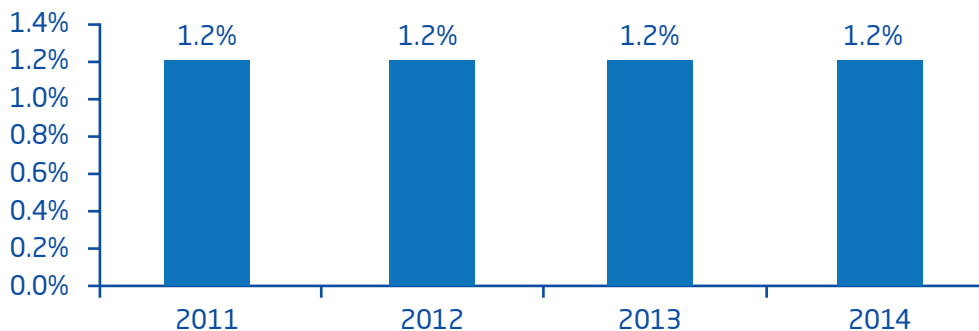
5. EIROPAS ĀRĒJO ROBEŽU NODROŠINĀŠANA

7. tabula: Šengenas vīzu pieteikumu skaits (2011 - 2014)

	2011	2012	2013	2014
Vienotās vīzas (īstermiņa vīzas)	163,309	182,496	205,230	207,185

Avots: Migrācijas un iekšlietu ģD – statistika par īstermiņa uzturēšanās vīzām, ko izsniedz Šengenas valstīs.

13. attēls: Vienoto vīzu pieteikumu, kas saņemti Latvijā, īpatsvars no kopējā skaita no vienoto vīzu pieteikumiem visos Šengenas valstu konsulātos (2011-2014)

Avots: Migrācijas un iekšlietu ģD – statistika par īstermiņa uzturēšanās vīzām, ko izsniedz Šengenas valstīs.

8. tabula: Valstis, kurās tika iesniegts vislielākais vīzu pieteikumu skaits Latvijai

2011		2012		2013		2014	
Valsts	Skaits	Valsts	Skaits	Valsts	Skaits	Valsts	Skaits
Krievija	111,936	Krievija	123,653	Krievija	122,395	Krievija	104,608
Baltkrievija	27,502	Baltkrievija	33,400	Baltkrievija	56,698	Baltkrievija	71,315
Ukraina	11,878	Ukraina	12,537	Ukraina	11,995	Ukraina	11,873
Gruzija	2,825	Gruzija	2,760	Uzbekistāna	2,938	Ķīna	4,326
Azerbaidžāna	2,604	Azerbaidžāna	2,706	Gruzija	2,832	Gruzija	4,127

Avots: Migrācijas un iekšlietu ģD

6. PASĀKUMI CILVĒKU TIRDZNIECĪBAS NOVĒRŠANAI

9. tabula: Par cilvēku tirdzniecību aizdomās turēto un notiesāto tirgotāju skaits

	2011	2012	2013	2014
Sodāmības	0	18	10	3
Arestēti / citādi iesaistīti kriminālprocesā	24	17	18	21

Avots: * EMT Imigrācijas un patvēruma ikgadējās politikas ziņojums, Statistikas pielikums 2011, 2012, 2013 and 2014

7. ES PATVĒRUMA UN MIGRĀCIJAS FINANSĒJUMA AVOTI (2007-2013 UN 2014-2020)

10. tabula: Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda (AMIF) piešķirtās summas Latvijai eiro pa jomām

Jomas	AMIF 2014-2020
Patvērums	3,204,872
Legālā migrācija un integrācija	6,362,152
Atgriešana	2,428,404
Tehniskā palīdzība	1,756,347
Īpašie gadījumi (pārvietošana / pārsūtīšana)	-
KOPĀ	13,751,777

Avots: Migrācijas un iekšlietu ģD

11. tabula: Iekšējās drošības fonda piešķirtās Latvijai eiro pa jomām

Jomas	ISF 2014-2020
Robežas	15,521,704
Frontex	450,000
Konsulārā sadarbība	-
Robežas Ārkārtas palīdzība	-
Policija	16,941,431
KOPĀ	32,913,135

Avots: Migrācijas un iekšlietu ĢD

12. tabula: Solidaritātes un migrācijas plūsmu pārvaldības pamatprogrammā piešķirtie līdzekļi eiro un īpatsvars no kopējiem Latvijai piešķirtajiem līdzekļiem (2007-2013)

SOLID fondi	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	KOPĒJAIS
Eiropas Bēgļu fonds	N/A	502,498 (0.7%)	505,451 (0.5%)	509,479 (0.5%)	512,520 (0.5%)	516,928 (0.5%)	542,513 (0.5%)	3,089,391 (0.5%)
Eiropas Atgriešanas fonds	N/A	525,276 (0.9%)	527,894 (0.9%)	545,523 (0.7%)	559,678 (0.5%)	601,522 (0.4%)	780,772 (0.4%)	3,540,665 (0.6%)
Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonds	1,069,587 (1.6%)	1,143,581 (1.5%)	15,062,037 (15.4%)	1,356,637 (1.2%)	1,528,935 (1.2%)	1,748,691 (1.1%)	1,948,859 (1.1%)	23,858,327 (2.9%)
Ārējo robežu fonds	1,516,647 (1%)	1,768,170 (1.3%)	2,043,260 (1.3%)	1,863,916 (1%)	2,293,373 (1%)	3,197,746 (1%)	4,147,732 (1%)	16,830,844 (1%)

Avots: Migrācijas un iekšlietu ĢD

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ EIROPAS SAVIENĪBA